

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 2. prosinca 2024.

Analiza presude

Sanofi Pasteur protiv Francuske
zahtjev br. 25137/16

povreda čl. 6. Konvencije – pravo na pošteno suđenje

*Nacionalni sudovi trebaju obrazložiti presude
kojima odbijaju zahtjev za upućivanjem prethodnog pitanja Sudu Europske unije*

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u vijeću od sedam sudaca donio je 13. veljače 2020. presudu kojom je utvrdio povredu prava na pošteno suđenje temeljem čl. 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija) zbog propusta francuskog Kasacijskog suda da obrazloži svoju odluku kojom je odbio zahtjev podnositelja za upućivanje prethodnog pitanja Sudu Europske unije (dalje: Sud EU).

Podnositelj zahtjeva je pravna osoba Sanofi Pasteur sa sjedištem u Lyonu. X je bila medicinska sestra pripravnica koja je u tom svojstvu podvrgnuta obveznom cijepljenju protiv hepatitisa B. Primila je nekoliko cjepiva koje je proizvela tvrtka podnositeljica zahtjeva. U narednom razdoblju, X je dijagnosticirana multipla skleroza, Chronova bolest i polimiozitis. Pripisujući te bolesti cijepljenju protiv hepatitisa B, X je podnijela tužbu za naknadu štete protiv države sukladno odredbama francuskog Zakona o javnom zdravstvu. Upravni sud je usvojio zahtjev X te joj je dosudio naknadu štete zbog narušenja zdravlja, kao i pravo na godišnju rentu. Uslijed pogoršanja zdravstvenog stanja, X je pokrenula parnični postupak protiv podnositelja tražeći naknadu štete zbog pogoršanja zdravstvenog stanja. Regionalni sud je presudom proglasio podnositelja krivim za štetu koju je X pretrpjela, te je utvrdio da je prije prenošenja odredbi Europske direktive o odgovornosti za neispravne proizvode¹ (dalje: Direktiva) u Građanski zakonik, iz odredbi tog zakonika proizlazilo da je proizvođač cjepiva, vezan obvezom sigurnosti, odgovoran za bilo kakvu štetu prouzročenu nedostatkom sigurnosti cjepiva, osim ako je mogao dokazati postojanje potpuno nepredvidive i nesprječive osnove za izuzeće odgovornosti. Žalbeni sud je potvrdio presudu prvostupanjskog suda te je naveo da desetogodišnji rok zastare počinje teći s danom stabilizacije zdravstvenog stanja X. Naveo je i da podnositelj nije dokazao da je pogoršanje zdravstvenog stanja X proizašlo isključivo iz činjenica nepovezanih s cjepljenjem. Kasacijski sud je odbio reviziju podnositelja. U presudi je potvrdio zaključak Žalbenog suda koji je naveo da nije utvrđen datum stabilizacije zdravstvenog stanja X, te je utvrdio da nije nastupila zastara njezine tužbe. Kasacijski sud je utvrdio da nema potrebe uputiti prethodno pitanje Sudu EU radi tumačenja odredbi Direktive.

Pred Europskim sudom podnositelj je iznio dva prigovora temeljem čl. 6. st. 1. Konvencije, i to da: a) su odluke nacionalnih sudova u kojima je navedeno da rok zastare počinje teći tek s danom stabilizacije zdravstvenog stanja dovele do toga da tužba X *de facto*

¹ [Direktiva Vijeća od 25. srpnja 1985. o približavanju zakona i drugih propisa država članica u vezi s odgovornošću za neispravne proizvode](#)

ne podliježe vremenskom ograničenju, obzirom na narav njezine bolesti koja nije podložna stabilizaciji; b) Kasacijski sud nije dao obrazloženje zašto je odbio njegov prijedlog za upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU.

Prigovor zbog načina određivanja početka roka zastare

Zakonski rokovi za nastup zastare predstavljaju jedno od legitimnih ograničenja prava na sud. Takvo ograničenje ima nekoliko važnih svrha kao što su osiguranje pravne sigurnosti i konačnosti, zaštita potencijalnih tuženika od zastarjelih tužbi i sprječavanje nepravde koja bi mogla proizaći iz odlučivanja sudova o događajima iz daleke prošlosti i to temeljem dokaza koji su mogli postati nepouzdana i nepotpuni zbog protoka vremena (*Stubbings i drugi protiv Ujedinjene Kraljevine*, br. 22083/93 i 22095/93, st. 51.-52., 22. listopada 1996.). Europski sud je u više navrata istaknuo da načelo pravne sigurnosti jamči određenu stabilnost pravnih situacija te pridonosi povjerenju javnosti u sudove, te kao takvo predstavlja jedno od temeljnih aspekata vladavine prava (*Grkokatolička župa Lupeni i drugi protiv Rumunjske*² [VV], br. 76943/11, st. 116., 29. studenog 2016.). Žrtve tjelesnih ozljeda bi trebale imati pravo podići tužbu u trenutku kada stvarno procijene nastalu ozljedu (*Eşim protiv Turske*, br. 59601/09, st. 25.-26., 17. rujna 2013.).

Tužba za naknadu štete nije zastarjela u trenutku postavljanja dijagnoze multiple skleroze X. Međutim, zbog evolutivne naravi i nedostatka stabilizacije bolesti X nije mogla u potpunosti procijeniti svoje stanje. Zbog toga, ona nije mogla podnijeti tužbu za naknadu pune štete protiv podnositelja prije stabilizacije svoje bolesti.

Europski sud je utvrdio da su se u predmetu podnositelja suprotstavila dva konvencijska prava, i to pravo podnositelja zahtjeva na pravnu sigurnost i X-ino pravo na sud. U takvim slučajevima, na državama je težak zadatak uspostavljanja ravnoteže između pojedinačnih suprotstavljenih interesa, te im se stoga mora dati široko polje slobodne procjene. Obzirom na široko polje slobodne procjene, nije na Europskom sudu da se miješa u izbor politika koju države odabiru za postizanje ravnoteže između takvih interesa.

Francuski zakon je predviđao zastarni rok od deset godina za građanske tužbe koje se odnose na izvanugovornu odgovornost za štetu. Kasacijski sud je naveo da rok zastare za tužbe koje se odnose na naknadu štete zadobivene zbog tjelesne ozljede, počinje teći s danom stabilizacije zdravstvenog stanja žrtve, odnosno s trenutkom kada je žrtva mogla procijeniti puni opseg svojih ozljeda i nastale štete. Takav izbor francuskog zakonodavstva koji je veću težinu dao zaštiti prava žrtava na sud, nego zaštiti prava na pravnu sigurnost odgovornih, ne može se kritizirati. Također, takvo rješenje francuskog zakonodavstva uzima u obzir činjenicu da potrebe osoba koje pate od bolesti kao što je multipla skleroza mogu rasti kako njihova bolest napreduje.

Slijedom navedenog, Europski sud se nije složio s navodom podnositelja da je utvrđivanje početnog roka zastare s danom stabilizacije zdravstvenog stanja X dovelo do izuzimanja od zastare tužbe za naknadu štete.

Zaključno, Europski sud je utvrdio da nije došlo do povrede čl. 6. st. 1. Konvencije zbog toga što je kao početni rok zastare tužbe za naknadu štete određen dan stabilizacije zdravstvenog stanja X.

² Sažetak presude je dostupan na [hrvatskom jeziku](#).

Prigovor zbog nenavođenja razloga za odluku kojom se odbija zahtjev za upućivanje prethodnog pitanja Sudu Europske unije

Sukladno sudskoj praksi Europskog suda izloženoj u predmetu [Ullens de Schooten i Razabek protiv Belgije](#) (br. 3989/07 i 38353/07, st. 56. 20. rujna 2011.) Europski sud je utvrdio da je nacionalni sud najviše instance dužan uputiti prethodno pitanje Sudu EU kada se u postupku pred tim sudom pojavi pitanje o tumačenju Ugovora o osnivanju Europske zajednice³. Međutim, ta obveza nije apsolutna.

Sud EU je u predmetu [Srl CILFIT i Lanificio di Gavardo SpA protiv Ministarstva zdravstva](#) utvrdio kriterije kada nacionalni sudovi najviše instance nisu obavezni uputiti prethodno pitanje Sudu Europske, a to su kada:

- 1) postavljeno pitanje nije bitno za donošenje odluke u predmetu,
- 2) je dotična odredba prava EU-a već bila predmet tumačenja Suda EU-a („*acte éclairé*”),
- 3) se pravilna primjena prava EU-a toliko očito nameće da ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji („*acte clair*”).

Europski sud je naveo da Konvencija ne jamči pravo da domaći sud uputi prethodno pitanje Sudu EU ([Baydar protiv Nizozemske](#), br. 55385/14, st. 39., 24. travnja 2018.). Međutim, temeljem čl. 6. st. 1. Konvencije domaći sudovi su dužni obrazložiti svoje odluke kojima odbijaju zahtjev za upućivanje prethodnog pitanja, a osobito onda kada domaće zakonodavstvo dopušta odbijanje takvog zahtjeva samo u iznimnim slučajevima. Slijedom navedenog, a sukladno čl. 267. st. 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije⁴, nacionalni sudovi najviše instance dužni su obrazložiti odbijanje upućivanja prethodnog pitanja Sudu EU sukladno iznimkama predviđenima sudskom praksom Suda EU.

Zahtjev podnositelja za upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU bio je precizno formuliran i u skladu s domaćim pravom. Međutim, Kasacijski sud je odbio zahtjev za reviziju te je samo naveo da nema potrebe uputiti prethodno pitanje Sudu EU, pri čemu nije dao obrazloženje sukladno jednom od tri *Cilfit* kriterija. Iako je Kasacijski sud u svojoj presudi spomenuo zahtjev podnositelja za upućivanje prethodnog pitanja, nije naveo zbog kojih razloga smatra da postavljena pitanja nisu vrijedna upućivanja Sudu EU. Iz obrazloženja presude Kasacijskog suda nije bilo vidljivo jesu li ta pitanja ispitana sukladno *Cilfit* kriterijima, i ako jesu, koji od tih kriterija je Kasacijski sud primijenio kao osnovu za odluku o odbijanju zahtjeva podnositelja za upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU.

Zaključno, Europski sud je naveo da su okolnosti predmeta zahtijevale izričito obrazloženje odluke kojom je francuski Kasacijski sud odbio zahtjev podnositelja za upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU. Istaknuo je i da je u trenutku izricanja presude u predmetu podnositelja, Kasacijski sud uputio slične zahtjeve za prethodno pitanje Sudu EU vezano uz tumačenje odredbi navedene Direktive, i to u predmetima usporedivim s podnositeljevima i u kojima je podnositelj također bio stranka. Obzirom na navedeno, Europski sud je smatrao da je bilo osobito važno navesti obrazloženje zašto je odbijen zahtjev podnositelja za upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU.

³ [Ugovor o osnivanju Europske zajednice](#)

⁴ Čl. 267. st. 3. [Ugovora o funkcioniranju Europske Unije](#)

„Ako se takvo pitanje pojavi u predmetu koji je u tijeku pred sudom neke države članice, protiv čijih odluka prema nacionalnom pravu nema pravnog lijeka, taj je sud dužan uputiti to pitanje Sudu.“

Slijedom navedenog, Europski sud je utvrdio povredu čl. 6. st. 1. Konvencije.

Za utvrđenu povredu podnositelju je dosuđeno 5.000 EUR na ime troškova i izdataka.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2024. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava